

به نام خدا

پیمایش خط الراس خاتون بارگاه-خرسنگ

مسعود نباتی (سرپرست)

احسان عباسی

آذر ماه ۱۴۰۰

زمستان دیگری در راه است. همان فصلی که از نگاه کوهنوردان به بهار کوهنوردی یاد می شود. در اواخر پاییز هستیم. مسعود نباتی باز هم برای البرز برنامه ای دارد و من همچنان افتخار دارم با او همگام باشم. عازم خاتون بارگاه خواهیم بود قصد داریم پیمایشی به سمت غرب تا قله های خرسنگ داشته باشیم.

قله خاتون بارگاه در رشته کوه البرز مرکزی واقع شده است. موقعیت آن در شهرستان شمیرانات، بخش رود بار قصران، شهر فشم و شمال شرقی روستای گرمابدر است و دارای ارتفاع ۳۸۵۰ متر از سطح دریاست. این قله روی خط الراسی قرار دارد که از غرب به قله های گیزنو، خرسنگ ها، جانستون، ورزآب و برج امتداد می یابد و از شرق به قله اشتر و گردنه یونزا در جنوب دشت لار می رسد. اطراف این قله در جنوب شرقی قله های شیورکش، کاسونک و کافره قرار دارد و در جنوب قله های پیرزن کوم، مهرچال و آتش کوه قابل مشاهده است.

ساعت ۳:۳۰ صبح از تهران به سمت فشم و روستای گرمابدر حرکت میکنیم. پوشاک زمستانی کامل همراهمان است و با توجه به بارش های منطقه پیش بینی یک صعود نسبتا زمستانی را داریم. حدود ساعت ۵ به محیط بانی گرمابدر میرسیم و پس از پارک ماشین آماده حرکت میشویم. هوا کاملا آرام است شروع به حرکت میکنیم...

چندین سگ از همان ابتدای کار دنبالمان هستند هر چه سعی بر دور کردنشان میکنیم بی فایده است هوا کاملا تاریک است گاهی متوجه حضور سگ ها در پشت سرمان نمی شویم البته آنها قصد حمله یا اذیت ندارند. پس از اندکی راه رفتن به تدریج سوار بر یال جنوب شرقی قله خاتون بارگاه می شویم. آسمانی پر ستاره در بالای سرمان است شهاب سنگ زیبایی را مبینیم مهتاب هم کاملا کوهستان را روشن کرده است. مسعود سرقدم حرکت میکند از همان ابتدای کار شیب نسبتا تندی را صعود میکنیم. این یال تقریبا در اکثر نقاط خود دارای شیب زیادی است. منطقه مخصوصا در ارتفاعات بالا کاملا سفید پوش از برف است. هر چه ارتفاع میگیریم برف روی یال بیشتر می شود حدود ۳ ساعت از شروع پیمایشمان گذشته است ناگهان متوجه حضور دو سگ در پشت سرمان میشوم آنها آرام و بی صدا به دنبال کردن ما ادامه داده بودند و به خیال خودمان آنها را دور کرده بودیم. در ارتفاع حدود ۳۴۰۰ متری برای خوردن صبحان توقف میکنیم. هوا صاف است و آفتاب تازه طلوع کرده است. باد کم کم شروع به وزیدن میکند هوا نسبتا سرد است و پیش بینی میکنیم سرعت باد و سرمای هوا بر روی خط الراس بیشتر باشد. کمی استراحت میکنیم و به سمت قله حرکت میکنیم ساعت ۹:۳۰ دقیقه به قله خاتون بارگاه میرسیم. دماوند زیبا خودنمایی میکند این منطقه یکی از معدود جاهایی است که میتوان کوه دماوند را از ریشه دید. کوه دماوند از این منطقه جبهه غربی خود را به نمایش میگذارد.

پس از چند دقیقه کوتاه استراحت و عکس یادگاری با قله پیمایش خط الراس را به سمت غرب آغاز میکنیم. از همان شروع پیمایش بر روی خط الراس باد با سرعت حدودا ۳۰-۴۰ کیلومتر بر ساعت همراه ماست و به شدت بر سرد تر شدن هوا تاثیر میگذارد. حجم برف خوبی در مسیر وجود دارد گتر هایمان را میبندیم و برای برف کوبی آماده می شویم. بعد یکی از سگ ها همچنان بر روی خط الراس هم به دنبال ماست مطمئن شدیم که این همراهی همچنان ادامه دارد و ابن بار بر خلاف دفعات قبل که اورا از خود می راندیم، دوست داشتیم او هم با ما بیاید. اولین قله در مسیر قله گیزنو است ظاهر آن گنبدی سنگی است. با احتیاط از سمت چپ این قله تراورس کردیم در مسیر تراورس دهلیزهای خطرناکی وجود دارد که با احتیاط از آنها عبور میکنیم. پس از گیزنو مسیر نسبتا هموار میشود قله خرسگ جنوبی با ظاهر لاک سنگی خود نمایان میشود. ظاهر با ابهت و زیبایی دارد باد همچنان می وزد دستکش های دو پوش را در دست کرده ایم

بر روی خطالرأس برف نسبتاً زیادی باریده است گاهی در برخی نقاط نقاب‌هایی تشکیل شده است کمی سردرد دارم هنگام فعالیت در ارتفاع می‌بایست کاملاً مراقب بود کمی عجله یا انجام کارهای پر فشار سریعاً در ارتفاع زدگی تأثیر می‌گذارند دماوند در پشت سرمان است و گاهی با برگشت به عقب از زیبایی‌اش انرژی می‌گیریم. نوبتی برف کوبی می‌کنیم مسعود از هر فرصتی برای عکاسی استفاده می‌کند و در طول برنامه نکته‌های برنامه‌های زمستانی را آموزش می‌دهد. همچنان سگ مهربان در کنار ماست او اصلاً دنبال غذا نیست و آنگونه که رفتارهایش نشان می‌دهد فقط از ما مراقبت می‌کند. هوا صاف و آفتابی است اما سرعت باد هوای سردی را ایجاد کرده است. رفته رفته به قله‌های خرسنگ نزدیک می‌شویم اولین آن خرسنگ جنوبی است.

خرسنگ مجموعه قله هایی می باشد که در البرز مرکزی و در منطقه لواسانات تهران واقع است. در فرهنگ معین آورده شده که خرسنگ یعنی جایی که در آن سنگ های بزرگ و نتراشیده و ناهموار قرار دارد. علت نامگذاری قله های خرسنگ به این نام نیز به علت وجود سنگهای بزرگ در ساختار این قله ها می باشد. دو قله اصلی و مهم خرسنگ شامل خرسنگ جنوبی (خرسنگ بزرگ) و خرسنگ شمالی است

این قله در شمال روستای آبنیک - گرمابدر و در غرب دشت لار قرار دارد. از جنوب به قله خاتون بارگاه و گردنه یونزار و قله کاسونک منتهی می گردد و از شمال توسط گردنه ولاره به قله ۳۷۶۰ متری خرسنگ شمالی و قله جانستون و در ادامه به خلنو ختم می شود. مسیر صعود قله خرسنگ شمالی و خرسنگ جنوبی در تابستان از شمال روستای آبنیک و در زمستان از روستای گرمابدر است. قله خرسنگ جنوبی لاک سنگی بزرگی در اطراف خود دارد هر چه به آن نزدیک تر می شویم باز هم حجم برف بیشتر می شود از دهلیز سمت راست قله و با احتیاط کامل قصد صعود قله را داریم قله در شیب بسیار تندی احاطه شده است حجم زیاد برف در لابلای سنگ های اطراف قله، صعود به این قله را سخت تر میکند بالاخره در ساعت ۱۲:۲۰ بر روی خرسنگ جنوبی می ایستیم این قله تابلو ندارد اما داری بلندای

بیشتر نسبت به خرسنگ شمالی است. زیاد نمیتوان بر روی قله ماند هوا کاملا سرد است سریعا قله را ترک میکنیم و به سمت خرسنگ شمالی ادامه حرکت میدهیم. در حدفاصل بین قله های خرسنگ تا دشت ولاره گرده های سنگی بسیاری وجود دارد عبور از این گرده ها خصوصا در فصل زمستان احتیاط بسیاری را می طلبد. با دقت از این مسیر عبور میکنیم. در فصل زمستان بهترین حالت برای عبور از یالهای سنگی حرکت بر روی راس آنهاست چرا که تراورس این مناطق علاوه بر فرو رفتن در گودالهای برفی ایجاد شده کاملا تهدید با بهمن را نیز در پی دارد.

پس از طی مسافتی حدودا یک ساعته به قله خرسنگ میرسیم و با تابلوی نصب شده بر روی آن عکسی به بادگار می اندازیم. ساعت ۱۳:۲۰ دقیقه را نشان می دهد. زمستان است و روزهای کوتاه. تا تاریکی هوا زمان زیادی باقی نمانده

است سرریعا به سمت گردنه ولاره سرازیر می شویم همچنان با گرده های سنگی مسیر فرود خرسنگ چالش داریم اما بالاخره در ساعت حدودا ۱۵ به گردنه ولاره می رسیم. از اینجا مسیر پیمایش ما بر روی خط الرس تمام شده است. مقصد ما فرود از گردنه ولاره و پس از آن دشت جانستون و روستای آبنیک است. سگ باوفای تیم ما همچنان در کنار ما حرکت میکند او اصلا تقاضای غذا ندارد اما گاهی هم افتخار میدهد و به اصرار کمی خوراکی میخورد. حجم برف زیادی در مسیر فرود است گاه در آن حجم برف شناور می شویم با عبور از کنار غار بیوک وارد دشت جانستون می شویم این دشت از زیباترین دشت های البزر است پس از آن تنگه آبنیک و بالاخره در ساعت ۱۷:۴۰ وارد روستای آبنیک می شویم. سگ مهربان همراه ما تا روستای آبنیک ما را همراهی کرد و پس از آن در مواجهه با سگ های آبنیک از ما فاصله گرفت. در پایان مثل همیشه از دوست خوبم آقای مسعود نباتی بابت طراحی این برنامه عالی تشکر میکنم.

نگارنده: احسان عباسی

پاییز ۱۴۰۰